U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobce: **T. S. K.**, zast. Mgr. J. V., M. 2, P. 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 4. 2011, č. j. OAM-1-510/VL-20-ZA04-2007, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 1. 3. 2012, č. j. 29 Az 17/2011 - 318,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalovaný (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), kterým bylo podle ustanovení § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 22. 4. 2011, č. j. OAM-1-510/VL-20-ZA04-2007, a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Tímto rozhodnutím rozhodl stěžovatel o tom, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud nejprve v souladu s ustanovením § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na

www.nssoud.cz.), v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přípustná v následujících typových případech:

1. Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*.
2. Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.
3. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
4. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele*.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.

b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá nedostatky odůvodnění rozsudku krajského soudu. Spatřuje je zejména v tom, že krajský soud nevzal v úvahu veškeré skutečnosti, které vyšly v řízení najevo, své závěry naopak opřel o subjektivní hodnotící soudy, které nemají oporu ve zjištěném stavu věci. Nesouhlasí zejména s tím, že krajský soud, na rozdíl od stěžovatele, nevyhodnotil tvrzení stěžovatele jako gradaci jeho azylového příběhu. Dle stěžovatele se totiž nejedná o odlišnosti některých momentů tohoto příběhu, ale o zásadní posun v tvrzeních žadatele, která zpochybňují jeho věrohodnost. Stěžovatel považuje za nezákonný postup krajského soudu, který vyhodnotil údaje uvedené ve zprávě organizace Memorial jako podporující tvrzení žadatele. Podle stěžovatele se však jedná pouze o domněnky a krajský tudíž nedostál své povinnosti řádně odůvodnit své rozhodnutí.

Stěžovatel rovněž nesouhlasí s názorem soudu, že dostatečně nevyhodnotil informace poskytnuté mu žalobcem. Namítá, že selektivně postupoval naopak krajský soud, když nechal přeložit jen části materiálů poskytnutých žalobcem. Soud se tak odchýlil od ustanovení § 77 odst. 2 s. ř. s., jeho postup je neslučitelný se zásadou rovnosti stran, kdy strana žalovaná, která by měla být v procesně výhodnějším postavení, byla seznámena u jednání soudu jen s přeloženými částmi materiálů, zbytek jí byl předán krátkou cestou v anglickém jazyce. Závěry soudu jsou opřeny i o tyto důkazy, ke kterým neměl stěžovatel možnost se dostatečně vyjádřit. Tím došlo k porušení zásady rovnosti stran.

Stěžovatel je rovněž přesvědčen, že rozsudek soudu nevychází z obsahu spisu. Krajský soud totiž pominul zásadní zjištění, která mají vliv na posuzování věrohodnosti žadatele o mezinárodní ochranu, rozsudek je proto nepřezkoumatelný. Stěžovatel se rovněž ohrazuje proti výtce krajského soudu stran délky řízení; jeho postup byl v souladu se zákonem veden cílem zjistit skutečný stav věci.

Ze shora uvedených důvodů kasační stížnosti dovozuje stěžovatel její přijatelnost ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s., neboť bylo zásadním právním pochybením krajského soudu zasaženo do hmotněprávního postavení stěžovatele. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zabýval její přijatelností ve smyslu shora uvedené judikatury. V této souvislosti je vhodné připomenout, že samotná skutečnost, že je kasační stížnost podána Ministerstvem vnitra, které v řízení o správní žalobě bylo v postavení žalovaného, její přijatelnost, ve smyslu § 104a s. ř. s., nevylučuje, jak již zdejší soud konstatoval například v rozsudku ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 - 59, publikovaném pod č. 1143/2007 Sb. NSS.

Úvodem Nejvyšší správní soud podotýká, že pochybení krajského soudu nemůže zásadně zasáhnout do *hmotněprávního* postavení žalovaného správního orgánu (Ministerstva vnitra), jak mylně stěžovatel tvrdí. V souladu se shora uvedenou judikaturou je však v zájmu zajištění zákonného, spravedlivého a předvídatelného rozhodování soudů v případě, že krajský soud nerespektuje ustálenou a jasnou soudní judikaturu nebo pokud hrubě pochybí při výkladu hmotného a procesního práva, považovat kasační stížnost podanou Ministerstvem vnitra za přijatelnou.

V projednávané věci však kasační soud takové vady rozhodnutí krajského soudu neshledal a kasační stížnost tudíž není ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. přijatelná.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje dva okruhy námitek. První se týká hodnocení azylového příběhu žalobce, a to zejména s ohledem na obsah spisového materiálu a skutečností vyšlých v průběhu řízení najevo. Druhý okruh námitek se pak týká zákonnosti postupu krajského soudu.

K prvnímu okruhu námitek Nejvyšší správní soud uvádí, že se ztotožňuje se závěrem krajského soudu. Skutečností je, že žalobce doložil ve správním řízení celou řadu materiálů týkajících se situace v Čečensku. Za nejzávažnější z těchto materiálů považuje Nejvyšší správní soud zprávu nevládní organizace Memorial ze dne 13. 5. 2009, jejíž jedna pasáž se týká přímo šetření na místě ve vztahu k žadateli a obsahuje i výpověď jeho příbuzných. Stěžovatel však při hodnocení azylového příběhu žadatele ve svém rozhodnutí opakovaně odkazuje na hodnocení provedené v řízení o žádosti z roku 2003 a nově předloženými materiály se vlastně ani nezabývá. Klíčové přitom je, že shora uvedená zpráva přímo potvrzuje, že žalobce byl zadržen a po propuštění na něm byly patrny známky mučení. Nejvyšší správní soud má přitom za to, že i tvrzení příbuzných, kteří se

domnívají, že toto zadržení žalobce by mohlo souviset se smrtí jeho bratrance, azylový příběh žadatele potvrzuje, nikoliv vyvrací.

Je totiž třeba rozlišit závažnost zpráv ze země původu, které se obecně zabývají bezpečnostně politickou situací, a dokumentů, které se týkají přímo žadatele o mezinárodní ochranu.

Azylový příběh žadatele považuje Nejvyšší správní soud stejně jako soud krajský za konzistentní, přičemž jeho hlavní linkou zůstává zadržení žalobce ruskými vojáky v souvislosti s činností jeho zemřelého bratrance. To ostatně potvrzuje i názor jeho příbuzných, uvedený ve zprávě nevládní organizace Memorial. Není sporu o tom, že právě tato událost vedla žalobce k odchodu z vlasti. Nejvyšší správní soud se tak nemůže ztotožnit s námitkou stěžovatele, že žalobce v druhé žádosti o mezinárodní ochranu zásadně posunul základ svých tvrzení a prezentuje *„své smyšlenky“*, jak stěžovatel uvádí na str. 5 svého rozhodnutí. Dle názoru zdejšího soudu je v projednávané věci na místě, aby se stěžovatel přímo zabýval otázkou, zda není v daném případě naplněn některý z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany individualizovaně ve vztahu k azylovému příběhu žadatele, který potvrzuje zpráva nevládní organizace Memorial.

Ohledně stěžovatelem zpochybňované věrohodnosti tvrzení žadatele o azyl Nejvyšší správní soud odkazuje rovněž na svůj rozsudek ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, v němž uvádí, že *„... není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědí žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují*“. Pokud se tedy žadatel o mezinárodní ochranu po celou dobu řízení ve věci mezinárodní ochrany drží jedné dějové linie, jeho výpovědi lze i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za souladné s dostupnými informacemi o zemi původu, pak je třeba z takové výpovědi vycházet (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 - 83) a posoudit ji komplexně z hlediska naplnění důvodů pro poskytnutí mezinárodní ochrany podle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu.

Zákon o azylu dává správnímu orgánu možnost, jak se procesně vypořádat s opakovanou žádostí, v níž nejsou uvedena žádná nová tvrzení. Stěžovatel žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany meritorně posoudil, čímž dal nepřímo najevo, že má za to, že žalobce uvedl ve druhé žádosti nová tvrzení či se objevily nové skutečnosti, které žadatel nemohl bez své viny uvést v první žádosti. Uvádí-li stěžovatel v odůvodnění svého rozhodnutí, že zpráva organizace Memorial, kterou žalobce doložil v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany, nepřináší žádné nové skutečnosti a rovněž neshledal tvrzení obsažená v žádosti o udělení mezinárodní ochrany za nová, ale zhodnotil je pouze jako gradaci azylového příběhu, je otázkou, proč řízení o takové žádosti z důvodu její nepřípustnosti podle § 10a písm. e) zákona o azylu ve spojení s ustanovením § 25 písm. i) téhož předpisu nezastavil, ale naopak meritorně rozhodl. K institutu opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany přitom existuje bohatá judikatura kasačního soudu, namátkou lze uvést např. rozsudek ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65.

Novou skutečností je dle zdejšího soudu zejména zpráva organizace Memorial hovořící přímo o žadateli, kterou je nutno ze strany stěžovatele posoudit v kontextu dalších dostupných informací, které svědčí v neprospěch, ale i ve prospěch žadatele, které má stěžovatel k dispozici.

K druhému okruhu námitek Nejvyšší správní soud předesílá, že se neztotožňuje s názorem stěžovatele, že by strana žalovaná měla být v řízení před krajským soudem ve výhodnějším postavení než žalobce. Základním východiskem soudního přezkumu v právním státě je totiž rovné postavení stran sporu vyplývající z čl. 96 Ústavy.

Soudy ve správním soudnictví rozhodují v tzv. režimu plné jurisdikce, což znamená, že soud provádí dokazování, hodnotí nezávisle na správním orgánu skutkový stav, zavazuje správní orgán při zrušení jeho rozhodnutí a vrácení věci k novému řízení nejen názorem na otázky právní, ale také otázky skutkové.

Stěžovatel sám v kasační stížnosti uvádí, že měl možnost se s dokumenty předloženými žalobcem v řízení u krajského soudu, které byly přeloženy do češtiny, seznámit, zbytek dokumentů, které přeloženy nebyly, mu byly soudem předány krátkou cestou, stejně jako duplika žalobce. Ze soudního spisu není zcela zřejmé, kdy byly stěžovateli tyto dokumenty předány, tato vada však nemohla dosáhnout takové intenzity, aby měla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Stěžejní totiž je, že žalobcem dokládané materiály ani obsah dupliky nebyly samy o sobě zdrojem rozhodovacích důvodů krajského soudu.

Z odůvodnění rozhodnutí krajského soudu vyplývá, že nedostatečné zhodnocení skutkového stavu shledal ve vztahu k dokumentům založeným ve správním spise, konkrétně jde o zprávu „Rusko – Informace Human Rights Watch, leden 2011“ a „Ruská federace – Severní Kavkaz, Informace Ministerstva zahraničních věcí Nizozemska, 9. duben 2010“, tj. k dokumentům, které měl povinnost stěžovatel vyhodnotit již v průběhu správního řízení. Z protokolu o jednání ze dne 27. 2. 2012 je navíc zřejmé, že stěžovatel měl možnost se k věci vyjádřit, nicméně žádné vyjádření neuvedl. Pokud stěžovatel tvrdí, že neměl dostatečný čas na prostudování a vyhodnocení těchto dokumentů, pak měl požádat soud o poskytnutí určitého časového prostoru na seznámení se s těmito dokumenty, případně požádat z tohoto důvodu o odročení jednání.

Dle názoru kasačního soudu je tato námitka ryze formální, neboť stěžovatel krajskému soudu sice vytýká nedostatečné seznámení se s dokumenty, které ani nebyly pro potřebu řízení před soudem po dohodě se žalobcem přeloženy do českého jazyka, neuvádí však žádné konkrétní důvody, jak nastalá situace ovlivnila posouzení věci či rozhodovací důvody soudu. Pokud stěžovatel tvrdí, že krajský soud při svém postupu pochybil a toto pochybení mělo vliv na zákonnost napadeného rozsudku, pak také měl v kasační stížnosti uvést, jaké nesprávné vývody byly z předložených dokumentů krajským soudem dovozeny, jakož i konkrétní důvody, které by alespoň teoreticky mohly vést k odlišnému posouzení věci.

Nejvyšší správní soud pro úplnost upozorňuje, že povinností správního orgánu je již v řízení o poskytnutí mezinárodní ochrany posuzovat a zjistit skutečný stav věci v

rozsahu, který žadatel ve své žádosti uvede. V rozsudku ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 170/2004 - 72, zdejší soud konstatoval, že *„správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. (...) povinnost zjistit skutečný stav věci (...) má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Tomu konečně odpovídá i povaha soudního přezkumu, myšleno odkazem na § 77 s. ř. s., neboť tam založené oprávnění soudu provádět dokazování dotýkající se požadavku plné jurisdikce se však po výtce váže k předmětu soudního řízení, totiž rozhodnutí vydaného správním orgánem, který je povinen postupovat podle příslušných procesních předpisů. Takto je třeba chápat i ust. § 75 s. ř. s., podle něhož soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.“* Obecně lze konstatovat, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany stíhá žadatele břemeno tvrzení, břemeno důkazní je však již rozloženo mezi žadatele a správní orgán. S ohledem na toto sdílené břemeno je správní orgán povinen zjišťovat a zohlednit veškeré informace a důkazy jak v neprospěch, tak i ve prospěch žadatele (obdobně rozsudek zdejšího soudu ze dne 30. 6. 2010, č. j. 9 Azs 16/2010 - 229).

Zdejší soud se tak ztotožňuje s hodnocením krajského soudu, že stěžovatel nevzal v potaz veškeré dostupné informace svědčící ve prospěch žadatele, a to i s ohledem na délku řízení ve věci mezinárodní ochrany, které zcela nestandardně trvalo téměř 4 roky. Z hlediska poskytnutí doplňkové ochrany je pak nezbytné posoudit aktuální zprávy ze země původu v celém jejich rozsahu, a to individualizovaně ve vztahu k osobě žadatele.

Nejvyšší správní soud současně vyhodnotil, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení ze strany krajského soudu, který se svým postupem neodchyluje od výše uvedené konstantní judikatury. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. června 2012

JUDr. Radan Malík
předseda senátu